

Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΕΡΒΩΝ

Μάιος 2012, ειδική έκδοση στην ελληνική γλώσσα, διανέμεται δωρεάν

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

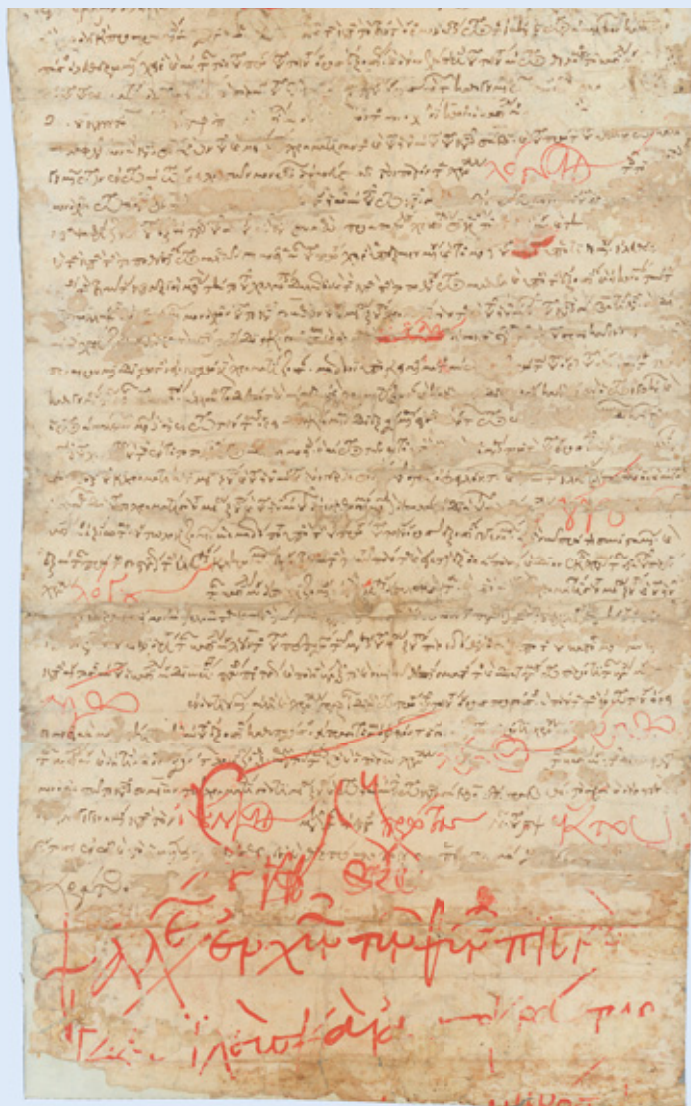

I. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΕΡΒΩΝ

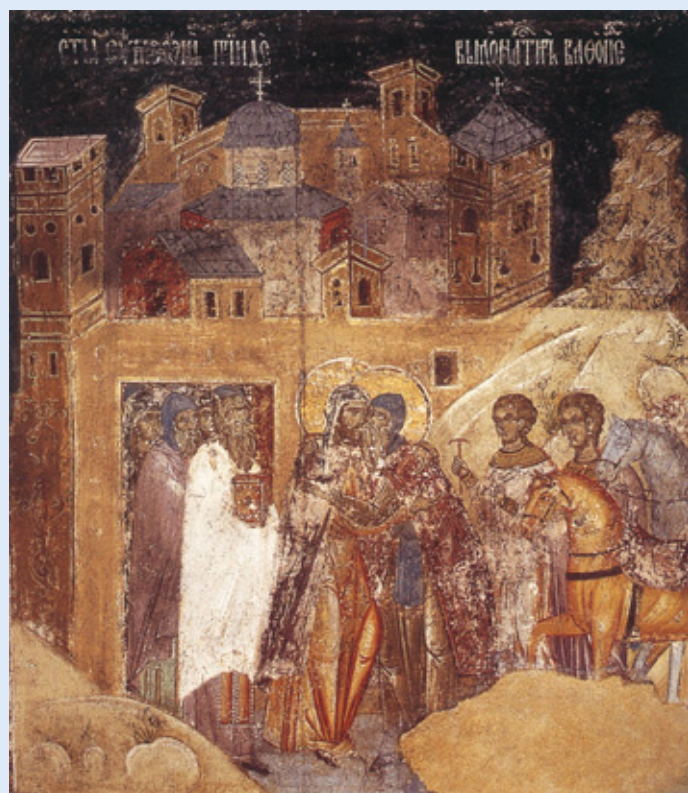
Ο ελληνικός και σερβικός λαός είχαν την ευλογία και την ιστορική ευκαιρία να συναντηθούν στο Άγιον Όρος. Κάτω από το μεγαλοπρεπές όρος Αθω, στο Περιβόλι της Παναγίας Θεοτόκου, στην όαση της σπάνιας φυσικής ομορφιάς και πνευματικής ειρήνης, οι Σέρβοι μοναχοί βρήκαν το καταφύγιο όπου μπόρεσαν να εξελίσσονται πνευματικά και να βάλουν τα θεμέλια της πνευματικότητας, πολιτισμού και μόρφωσης του νέου σερβικού κράτους.

Η αδελφότητα Ελλήνων και Σέρβων, δύο χριστιανικών λαών, άρχισε με τον ερχομό του Σέρβου πρίγκιπα Ράστικο στο Άγιον Όρος όπου αργότερα έγινε γνωστός ως Άγιος Σάββας. Μόλις έγινε μοναχός, πηγαίνει στη Μονή Βατοπαιδίου και γίνεται συνάδελφος με τους Έλληνες μοναχούς. Σε λίγο έρχεται κοντά του και ο πατέρας του, Σέρβος ηγέτης Στέφανος Νεμάνια, ο οποίος εγκαταλείπει το θρόνο για να ακολουθήσει τον γιο του.

Ακόμα και όταν εγκατέλειψαν το Βατοπαίδι και ίδρυσαν το σερβικό Χιλανδάρι ο πατέρας και ο γιος δε διακόπτουν τις σχέσεις με το ελληνικό περιβάλλον τους. Ο Άγιος Σάββας εμπνεύεται από τα βυζαντινά έργα και την αγιορείτικη κληρονομιά, συνθέτει πρώτα εκκλησιακά και κρατικά συντάγματα και τα προσαρμόζει στο σερβικό λαό και στη σερβική γλώσσα. Αυτή η μετάδοση της πνευματικής και πολιτιστικής κληρονομιάς από την εποχή του Αγίου Σάββα, μαζί με τη διαφωτιστική αποστολή των Θεσσαλονικέων αδερφών, Αγίων Κύριλλου και Μεθόδιου τον 9ο αιώνα, συνεισέφερε ώστε

Χρυσόβουλλο του Αλεξίου Γ' του Αγγέλου με το οποίο εγκρίνει την ίδρυση της σερβικής μονής στο Άγιον Όρος, Ιούνιος 1198

Συνάντηση του Αγίου Συμεών και Αγίου Σάββα στην Ι. Μ. Βατοπαιδίου, τοιχογραφία, λεπτομέρεια, 1621, Τραπεζαρία της Ι. Μ. Χιλανδαρίου

να παραμείνουν ο ελληνικός και ο σερβικός λαός δεμένοι με αδιάσπαστες σχέσεις για πάντα. Μοιράζοντας την ίδια μοίρα μετά την κατάρρευση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και του μεσαιωνικού σερβικού κράτους, τον βασιανιστικό ζυγό της τουρκικής σκλαβιάς, συγκρούσεις και πολέμους που τους έφεραν ο 19ος και 20ος αιώνας, οι δύο λαοί πάντα στέκονταν στην ίδια πλευρά, πολεμώντας για τη διατήρηση της ταυτότητάς τους ενάντια στους πανίσχυρους ανέμους της βαλκανικής ιστορίας.

Το Χιλανδάρι και όλο το Άγιον Όρος με τις είκοσι μονές, σκήτες και κελιά αποτελούν μια ζωντανή μαρτυρία αυτής της αιώνιας συντροφικότητας. Ακόμα και σήμερα, τον καιρό μας αυτή με τον ομορφότερο τρόπο φανερώνεται στις γιορτές των Μονών Βατοπαιδίου και Χιλανδαρίου όταν οι καθηγούμενοι ανταλλάζουν τις θέσεις τους και μια μέρα γίνονται επικεφαλής της αδελφικής μονής.

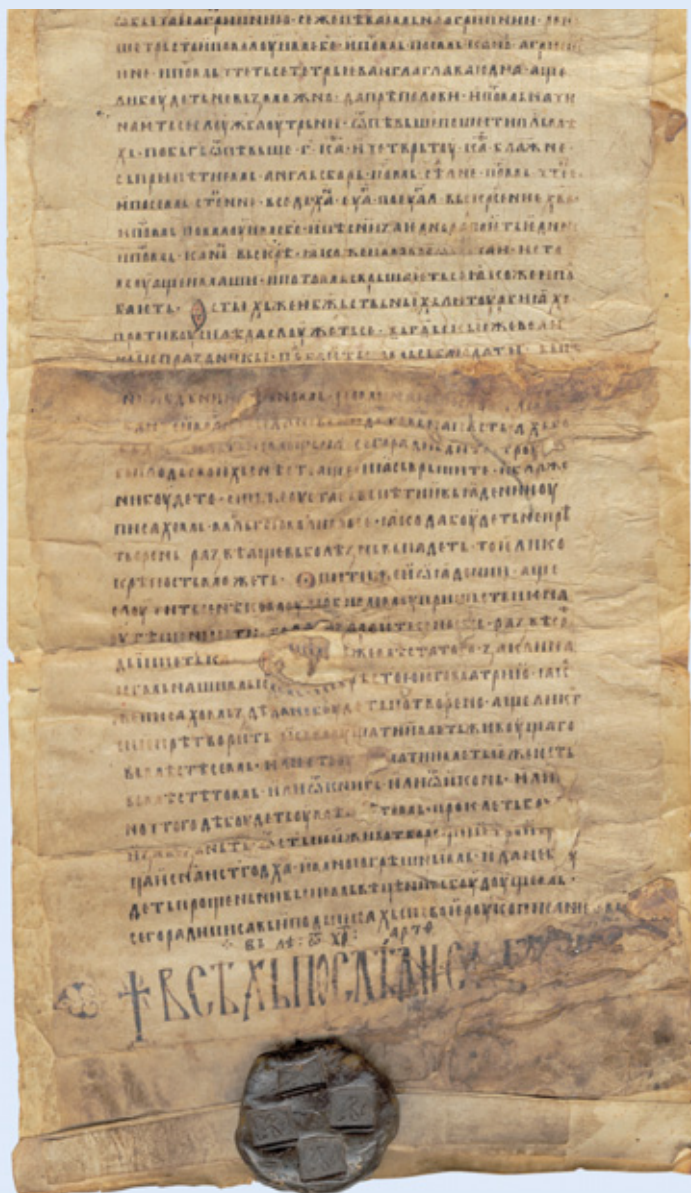

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ

Στα τέλη του 10ου αιώνα, ο Έλληνας μοναχός Γεώργιος Χελανδάριος ίδρυσε το Χιλανδάρι και απ' αυτόν, κατά πάσα πιθανότητα, προήλθε το όνομα της Μονής. Στα ιστορικά έγγραφα το Χιλανδάρι αναφέρεται για πρώτη φορά το 1015. Εως το 1169 η Μονή ήταν εγκαταλειμμένη και κατεστραμμένη. Το έτος 1198 ο τότε Βυζαντινός αυτοκράτορας Αλέξιος Γ' Αγγελος ανέθεσε τη διαχείριση αυτού του μοναστηριού στους μοναχούς Συμεών και Σάββα, τώως Σέρβο ζουπάνο Νεμάνια και τον γιο του Ράστικο, να το κάνουν «εστία στην οποία θα παραμείνουν Σέρβοι μοναχοί». Σε μια πολύ σύντομη περίοδο ο Συμεών και ο Σάββας ανακαίνισαν αυτό το ερειπωμένο μοναστήρι και από τότε και μέχρι τις ημέρες μας, η Μονή Χιλανδαρίου ζει ασταμάτητα τη ζωή της. Το Χιλανδάρι επεκτάθηκε μερικές φορές, λιγότερο νότια και περισσότερο βόρεια. Ο βασιλιάς Μιλούτιν συνεισέφερε σημαντικά στην επέκταση. Αυτός στις αρχές του 15ου αιώνα έχτισε το Καθολικό της Μονής που είναι αφιερωμένο στα

Χριστός ο Σωτήρ, εικόνα, 13ος αιώνας, Μονή Χιλανδαρίου

Τυπικό των Καρυών, γράφτηκε από τον Αγιο Σάββα το 1199

Εισόδια της Θεοτόκου που ακόμα και σήμερα αποτελεί ένα από τα ομορφότερα και καλύτερα σωσμένα στο Άγιον Ορος.

Στα θησαυροφυλάκια του μοναστηριού, στους ναούς και στα αρχεία του φυλάγονται παραπάνω από 1400 πολύτιμες εικόνες, δεκάδες από τις οποίες θεωρούνται θαυματουργικές και ανήκουν στα πιο πολύτιμα παραδείγματα της Βυζαντινής τέχνης, 507 χειρόγραφοι κώδιοι μεσαιωνικών ηγεμόνων (ελληνικοί, σερβικοί, ρωσικοί, молδοβλαχικοί, τούρκικοι) και 1041 πρωτότυπα, χειρόγραφα βιβλία με 312.000 σελίδες συνολικά, 80 παλιά τυπωμένα βιβλία από το 15ο έως το 17ο αιώνα, 40.000 βιβλία από το 17ο αιώνα έως σήμερα. Το θησαυροφυλάκιο του Χιλανδαρίου κατέχει μεγάλο αριθμό έργων εφαρμοσμένης τέχνης όπως και πλούσια συλλογή λαϊκής τέχνης. Η οικοδομική κληρονομιά του αποτελείται από στρώματα από το 12ο έως το 19ο αιώνα, με γύρω στα 25 κελιά, εκκλησίες και παρεκκλήσια έξω από το μοναστηριακό συγκρότημα. Οι πανάξιες τοιχογραφίες καταλαμβάνουν συνολική έκταση των περίπου 5.000 τμ. Το μοναστηριακό κτήμα εκτείνεται σε γύρω στα 10.000 εκτάρια συνολικής έκτασης. Το Χιλανδάρι, σαν αγιορείτικο, βυζαντινό μνημείο αποτελεί μέρος της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ 2004

Τη νύχτα της 3ης και 4ης Μαρτίου του 2004 στο Χιλανδάρι ξέσπασε μεγάλη φωτιά. Η πυρκαγιά επεκτάθηκε από τη δυτική πτέρυγα «Ηγουμενείο» σε όλη τη βόρεια πλευρά της Μονής. Η φωτιά κατέστρεψε ή έκανε μεγάλη ζημιά στα 5.897 τμ ή γύρω στα 55% των εγκαταστάσεων. Το παρεκκλήσι Αγ. σαράντα μαρτυρών εξαφανίστηκε εντελώς, τα παρεκκλήσια Αγ. Δημητρίου, Αγ. Σάββα και Αγ. Νικολάου έπαθαν αρκετή ζημιά. Τα παλιότερα σωσμένα αυθεντικά μοναχικά κελιά από το τέλος του 16ου αιώνα, πολύ σπάνια στο Άγιον Όρος, επίσης καταστράφηκαν πλήρως. Κάηκαν τα κонаκία «Ηγουμενείο» (17-19 αιών.), «Δοχειό» (17 αιών.), «Μεγάλο Κονάκι» (19 αιών.), «Συνοδικόν» (19 αιών.), «Συγκρότημα της εισόδου» (17 αιών.), «Παλιό κονάκι» (14-19 αιών.) και «Λευκό Κονάκι» (16 αιών.). Τα πιο πολύτιμα αντικείμενα, εικόνες και χειρόγραφα που βρίσκονται στο νότιο μέρος της Μονής σώθηκαν από την καταστροφή. Η αιτία έναρξης της πυρκαγιάς ήταν ρωγμές στον καπνοδόχο στο κονάκι «Ηγουμενείο». Το νοτιοδυτικό τμήμα της Μονής παθαίνει καθίζηση και αυτό προκάλεσε πολλές ρωγμές στους τοίχους, φανερές και μη. Η φωτιά από τον καπνοδόχο άναψε το ξύλινο δοκάρι στον τοίχο και μετά επεκτάθηκε στην ξύλινη οροφή, καλυμμένη με σχιστόπλακες. Στο Άγιον Όρος οι πυρκαγιές είναι πολύ συχνές. Με τον καιρό σημειώθηκαν σε σχεδόν καθεμία από είκοσι μονές. Το 1722 και 1775 το Χιλανδάρι επίσης δοκιμάστηκε από μεγάλες πυρκαγιές.

■ ΚΑΗΚΕ ΣΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟ 2004   ■ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΘΗΚΕ   ■ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ι. Μ. Χιλανδαρίου, νοτιοδυτική θέα πριν από την πυρκαγιά το 2004

Ι. Μ. Χιλανδαρίου, νοτιοδυτική θέα, πρωί 4 Μαρτίου 2004

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ

Η Αποκατάσταση του Χιλανδαρίου μετά την πυρκαγιά το 2004 αποτελεί την μεγαλύτερη και την πιο περίπλοκη επιχείρηση στην Μονή από την εποχή του βασιλιά Μιλούτιν (αρχές του 14ου αιώνα). Εδώ δεν εννοείται μονό η οικοδομική, αλλά και η πνευματική και οικονομική αναγέννηση. Από το 2005 η μοναστηριακή αδελφότητα ανέλαβε την οργάνωση και διαχείριση της αποκατάστασης με επικεφαλής τον καθηγούμενο και την Ιερά Σύναξη. Εκτός από την ίδια τη Μονή, ο βασικός φορέας της αποκατάστασης είναι το Ίδρυμα του Χιλανδαρίου στο Βελιγράδι, σε συνεργασία με το Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΕΔΑΚ) από τη Θεσσαλονίκη. Η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Σερβίας, μέσω Υπουργείου πολιτισμού, εξασφαλίζει τα περισσότερα απαραίτητα χρηματικά μέσα, με ετήσιες χορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό. Η Ελληνική Δημοκρατία, μέσω του ΚΕΔΑΚ, επίσης έχει επιχορηγήσει συγκεκριμένα έργα. Τον πρώτο χρόνο μετά την πυρκαγιά η Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία συγκέντρωσε σημαντική βοήθεια για το Χιλανδάρι.

Η αποκατάσταση του καμένου μέρους της Μονής άρχισε το 2006, μετά την κατεδάφιση και εξασφάλιση της ασφάλειας των ερειπίων, την κατασκευή της απαραίτητης υποδομής και την εκπόνηση των μελετών.

Η αποκατάσταση εκτελείται σύμφωνα με το Χωροταξικό – ρυθμιστικό της αποκατάστασης που βασίζεται στο

Πρόγραμμα αποκατάστασης που υιοθετήθηκε από την Ιερά Σύναξη της Μονής Χιλανδαρίου. Το Χωροταξικό – ρυθμιστικό της αποκατάστασης αποτελεί προϋπόθεση και βάση των έργων αποκατάστασης, διατήρησης και εξέλιξης του μοναστηριακού συγκροτήματος και κτήματος.

Κατά την εκτίμηση, για την ολοκλήρωση των έργων αποκατάστασης της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου χρειάζονται, συνολικά, 25 εκατομμύρια ευρώ. Από αυτό το ποσό γύρω στα 14,7 εκατομμύρια χρειάζονται για την αποκατάσταση του καμένου μέρους, με άλλα 2,7 εκατομμύρια για απαραίτητη υποδομή. Το υπόλοιπο χρειάζεται για επείγουσες επισκευές στις απειλούμενες οικοδομές που δεν κήκαν και άλλα απειλούμενα κτίσματα στον ευρύτερο χώρο που αποκαθίσταται.

Από το 2006 έως σήμερα έχει αποκατασταθεί το 50% του κατεστραμμένου μέρους και χρησιμοποιείται το 40%. Σε περίπτωση που εξασφαλιστούν περίπου 1,5 μέχρι 2 εκατομμύρια ευρώ το έτος, τότε μπορούμε να πούμε πως τα έργα αποκατάστασης θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν μέχρι το έτος 2017. Η μελλοντική πορεία της Αποκατάστασης του Χιλανδαρίου εξαρτάται εν πολλοίς από τη συμπαράσταση του ευρύτερου κοινού στην αποκατάσταση και διατήρηση αυτού του μοναδικού ζωντανού μνημείου, θησαυροφυλακίου της βυζαντινής και αγιορείτικης κληρονομιάς και βάσης του σερβικού πολιτισμού και πνευματικότητας.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΑΝΟΥ (2005–2006)

Την Αποθήκη Σανού αποτελούσαν κτίσματα εγκαταλειμμένα προ πολλού στα οποία φυλάγονταν μουλάρια και σανός (αποθήκη σανού, σταύλος και σπίτι βουρδουνάρη). Πριν από την πυρκαγιά είχε προβλεφθεί η μετατροπή τους στους χώρους διαμονής των προσκυνητών. Η μελέτη ανασυγκρότησης εκπονήθηκε και εγκρίθηκε το 2003. Αμέσως μετά την πυρκαγιά, όταν το πρόβλημα

της στέγασης έγινε πρόβλημα άμεσης προτεραιότητας, η μελέτη αυτή εξασφάλισε τη γρήγορη έναρξη εργασιών στην ανασυγκρότηση. Στο συγκρότημα «Αποθήκη Σανού» εξασφαλίστηκε χώρος για τη διαμονή 80 ανθρώπων και την ίδια στιγμή κρατήθηκε η δομή του συγκροτήματος και τα μέρη των κτισμάτων που είχαν αξία ως μνημεία μιας εποχής.

Συγκρότημα Αποθήκη Σανού πριν από την αποκατάσταση

Συγκρότημα Αποθήκη Σανού μετά την αποκατάσταση

ΚΟΝΑΚΙ ΑΠΟ ΤΟ 1814 – ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ (2006–2008)

Το Συνοδικόν ή Κονάκι από το 1814 είναι το πρώτο καμένο κτίσμα που αποκαταστάθηκε. Ολόκληρη την αποκατάσταση την εκπόνησε η ίδια η Μονή Χιλανδαρίου, σύμφωνα με τα αγιορείτικα και ελληνικά πρότυπα, με άμεση πρόσληψη ειδικών και εργατών. Αυτό το

Κονάκι αποκαταστάθηκε πρώτο γιατί η μικρή ωφέλιμη επιφάνεια και η απλή κατασκευή του εξασφάλισαν σύντομη προθεσμία εκτέλεσης εργασιών κι επίσης η θέση του διευκόλυνε τη μεταφορά υλικών.

Θέα προς το Συνοδικό από τη βορειοανατολική πλευρά πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την πυρκαγιά και μετά την αποκατάσταση

Θέα προς τα ερείπια του κонаκιού με την κυκλική στήλη στο κέντρο

Καινούριο βιβλιοπωλείο μετά την αποκατάσταση

Εργάτες της μοναστηριακής οικοδομικής ομάδας αποκαθιστούν τα κονάκια

Ερείπια των παλαιών σκαλοπατιών στο υπόγειο

Εσωτερικός χώρος στο ανακαινισμένο κονάκι
– κελί επισκόπου στον πρώτο όροφο

Εσωτερικός χώρος στο ανακαινισμένο κονάκι
– αίθουσα τελετών στο δεύτερο όροφο

ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΝΑΚΙ 1816–1821 (2007–2012)

Τα σπουδαιότερα και μεγαλύτερα έργα τώρα εκτελούνται στο Μεγάλο Κονάκι (πτέρυγα της Μονής) που χρονολογείται από το 1821. Τις εργασίες τις εκτελούν ειδικοί και εργάτες που προσλαμβάνονται από τη Μονή Χιλανδαρίου με την υποστήριξη του Ιδρύματος από το Βελιγράδι και υπό την επίβλεψη του ΚΕΔΑΚ. Μ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίστηκε ο συντονισμός των τεράστιων οικοδομικών έργων και της αιώνιας μοναστηριακής τάξης και επίσης η υψηλή ποιότητα των έργων, με ελεγχόμενα έξοδα.

Η αποκατάσταση αυτού του μεγαλύτερου Κονακιού της Μονής άρχισε το 2007 και η λήξη εργασιών προβλέπεται για

το τέλος του 2012. Τον Οκτώβριο 2010 μπήκε σε λειτουργία το μεσαίο μέρος του κτίσματος. Μετά την αποκατάσταση, όπως και πριν από την πυρκαγιά, σ' αυτό το Κονάκι θα τοποθετηθούν όλα εκείνα που χρειάζονται για καθημερινή ζωή της Μονής – διοίκηση, αρχονταρίκι, ιατρείο, τάξη, εργαστήρια συντήρησης και μεγάλος αριθμός κελιών για διαμονή μοναχών και προσκυνητών.

Με την αποκατάσταση αυτού του μεγάλου κτιρίου των 3.789 τμ ωφέλιμης επιφάνειας, το Χιλανδάρι θα επαναφέρει το μεγαλύτερο μέρος του χώρου εργασίας και στέγασης όπως και τη γνωστή εμφάνισή του.

Μεγάλο Κονάκι, μετά την πυρκαγιά

Μεγάλο Κονάκι, κατά τη διάρκεια της αποκατάστασης, Δεκέμβριος 2011

Μεγάλο Κονάκι, αρχονταρίκι, μετά την πυρκαγιά

Μεγάλο Κονάκι, ανακαινισμένο αρχονταρίκι

Βόρεια πλευρά της Μονής με το Μεγάλο Κονάκι, μετά την πυρκαγιά

Βόρεια πλευρά της Μονής με το Μεγάλο Κονάκι, κατά τη διάρκεια της αποκατάστασης

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Εκτός από τις μελέτες αποκατάστασης των καμένων κτισμάτων και υποδομής, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις δραστηριότητες απαραίτητες για μία κανονική ζωή, οικονομία και ανάπτυξη της Μονής. Ένα από τα σπουδαιότερα έργα είναι ο καινούριος αμπελώνας που φυτεύτηκε το 2008 στο Χωράφι του Σάββα και εκτείνεται σε έκταση 15 εκταρίων. Φυτεύτηκαν οι καλύτερες ποικιλίες με σκοπό να παραχθεί το κρασί εξαιρετικής ποιότητας. Εκτός από τον αμπελώνα,

στον ανακαινισμένο χώρο του παλιού κτιρίου του λιμανιού που χρονολογείται από το 18ο αιώνα εξοπλήστηκε πλήρως το καινούριο οινοποιείο. Η ετήσια παραγωγή αναμένεται να φτάσει στα 55.000 λίτρα κρασιού εξαιρετικής ποιότητας.

Καινούριος αμπελώνας

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Μάιος 2012, ειδική έκδοση στην ελληνική γλώσσα, διανέμεται δωρεάν
© Ιδρυμα της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου, Βελιγράδι, Σερβία 2012
Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΣΕΡΒΩΝ

Συντάσσει και εκδίδει: Ιδρυμα της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου
Διευθυντής: Μίλιβοϊ Ράνζιτς, συντάκτης: Σρτζαν Στέφαν Μιλένκοβιτς,
σύμβουλοι: Ντράγκομιρ Κριβόκουτσα, Στέβιτσα Τρίπκοβιτς,
μετάφραση: Σόνια Ζίβκοβιτς, γραφική επεξεργασία: Αλεξάνταρ Ιλιτς,
φωτογραφίες: αρχείο εκδότη, εκτύπωση: Rotografika d. o. o., Subotica

CIP - Καταλογοζација у публикацији
Народна бидлиотека Србије, Београд
726.7.025.4(=163.41)(495)

ISSN 1452-0745
ISSN 1452-077X
COBISS.SR-ID 122907148

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ

Η Ι. Μ. Χιλανδαρίου είναι μία από τις σημαντικότερες λογοτεχνικές έδρες του σερβικού λαού. Ιδρύθηκε τον 12ο αιώνα, σε μια συνάντηση βυζαντινού πολιτισμού και πνευματικότητας με, τότε νέο, σερβικό κράτος το οποίο έτεινε προς τα υψηλότερα σημεία του ρωμαϊκού πολιτιστικού κύκλου. Ο ελληνικός Άθως με το σερβικό Χιλανδάρι μέσα του ήταν πολύ περισσότερο από μια συμβολική διασταύρωση των δύο πολιτισμών, λαών και γλωσσών υπό την αιγίδα της κοσμοπολίτικης βυζαντινής ορθοδοξίας. Αυτός αποτελούσε έναν ιδανικό τόπο για να γεννηθεί η σερβική λογοτεχνία, ήδη προετοιμασμένη και σχεδιασμένη πνευματικά στην πατρίδα της.

Από την εποχή του Αγίου Σάββα, τον θεμελιωτή της σερβικής πνευματικότητας, πολιτισμού και εκπαίδευσης, ο οποίος έθεσε τα θεμέλια του σερβικού γραπτού λόγου με τα πρώτα του έργα το 12ο αιώνα και μετά, μέσω των διαδοχών του, του

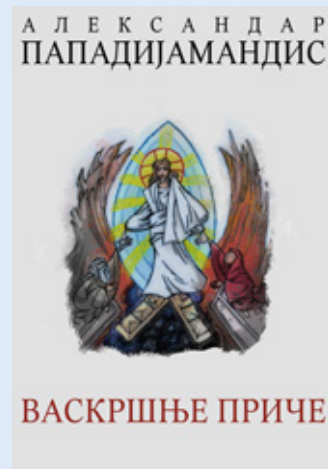
Δομεντίου, Θεοδοσίου, Δανήλου και άλλων, μέχρι και τον πολυμαθή Σάββα Χιλανδαρινό στο τέλος του 19ου αιώνα και τη σύγχρονη έκδοση, το Χιλανδάρι μεταδίδει συνεχώς το γραπτό λόγο της χριστιανικής λογοτεχνίας πάνω από 8 αιώνες. Αυτό σίγουρα αποτελεί το θεμέλιο της εθνικής έκδοσης και τον παλαιότερο ένεργο εκδοτικό οίκο στους Σέρβους.

Σήμερα ο εκδοτικός κατάλογος του Χιλανδαρίου αριθμεί πάνω από εκατό τίτλους. Στις σειρές «Αγιορείτικες μεταφράσεις και οδοδείκτες», «Ταβώρ», πολλές ειδικές εκδόσεις και στις σειρές του Ιδρύματος του Χιλανδαρίου από το Βελιγράδι εκδίδονται έργα ορθόδοξων συγγραφέων, από τους αγίους πατέρες έως τους σύγχρονους θεολόγους, ποιμενάρχες και συγγραφείς όπως και τα δημοφιλή και επιστημονικά έργα που πλησιάζουν στον σύγχρονο άνθρωπο το πνεύμα του Αγίου Όρους και του ορθόδοξου πολιτισμού.

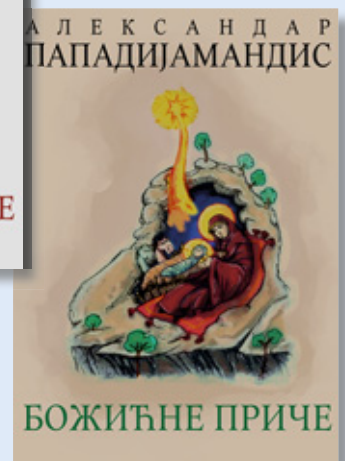

Όσιου Ίουστίνου Πόποβιτς
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ
ΚΡΗΜΝΟΙ
Σειρά Θαβώρ,
Ι. Μ. Χιλανδαρίου

Ιερομόναχος Ισαάκ
ΒΙΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ
Σειρά Αγιορείτικες
μεταφράσεις και οδοδείκτες,
Ι. Μ. Χιλανδαρίου

Αλέξανδρος
Παπαδιαμάντης
ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ και
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, Ίδρυμα της
Ι. Μ. Χιλανδαρίου

ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΤΗΝ Ι. Μ. ΧΙΛΑΝΔΑΡΙΟΥ!

Τις δωρεές σας για την αποκατάσταση της Μονής μπορείτε να τις καταβάλετε στους εξής λογαριασμούς:

IERA MONH HILANDARIOY, Agricultural Bank of Greece S. A. BIC: ABGRGRAA (Swift Code)
AG. OROS BRANCH CODE 2362 A.C.C.: 439 03 002069 57 IBAN: GR35 0432 3620 0043 9030 0206 957

Για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας:
Ίδρυμα της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου, Bulevar vojvode Misica 71, 11040 Beograd, Srbija
τηλ.: +38111-3690602, 3692004; φαξ: 3690792; zaduzbina@hilandar.org, www.hilandar.org